
GÜREŞ SPORUNA KÜRESELLEŞME SÜRECİNİN ETKİLERİ

GLOBALIZATION AND ITS EFFECTS ON WRESTLING

Gökhan BAYRAKTAR*

Erdoğan TOZOĞLU**

Özet

İçinde yaşadığımız dünyanın en önemli olgularından olan Küreselleşme ve dinamikleri; yalnızca ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda değil, spor sektöründe de önemli değişimlere yol açmıştır.

Bu çalışmada, küreselleşme sürecinin; geleneksel sporlarımızdan güreş sporuna etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın genel amacı; geleneksel sporlarımızdan güreş sporunda küreselleşme ve küreselleşmenin etkisiyle oluşan yeni yaklaşımlar hakkında ortaya konulan görüşlerin bir analizini yapmak ve son gelişmeler ışığında ata sporumuz güreşte yaşanan değişimleri değerlendirmektir. Bu bağlamda; “küreselleşme, sporda küreselleşme, güreşte küreselleşmenin olumlu ve olumsuz yönleri, güreşte değişim, değişim sürecinde yeni yaklaşımlar” konuları üzerinde yoğunlaşarak, bunların güreş sporuna yansımaları biçimi değerlendirilmiştir.

Çalışmada verilerin toplanması amacıyla; Literatür taraması yapılmıştır. Bu amaçla; çeşitli basılı ve görsel kaynaklar taranmış ve bu kaynaklardan elde edilen veriler çalışmada kullanılmıştır.

Çalışmada elde edilen bilgiler ışığında geleneksel sporlarımızdan olan güreş sporunu etkileyen birçok küreselleşme faktörünün olduğu görülmüştür. Küreselleşmenin güreş sporuna olan olumlu ve olumsuz etkilerinin ve güreş sporundaki yeni yaklaşımların etkilerinin neler olduğu sorularına verilecek

---

* Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ağrı/Türkiye E-Mail: gokbayraktar@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Erzurum/Türkiye E-Mail: etozoglu@hotmail.com

yanıtların; güreş sporunda küreselleşmenin fırsatlarından yararlanıp tehditlerinden kaçınılması ve dolayısıyla güreş sporunun küreselleşirken kültürel erozyona uğramadan devamını sağlamak açısından fikir sahibi olmada yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Küreselleşme, Küreselleşme ve Spor, Küreselleşme ve Güreş, Güreşte Yeni Yaklaşımlar.*

Abstract

Globalization and its dynamics led to important changes not only on economic, social and cultural fields but also on the field of sport.

In this study it is aimed to investigate the effects of globalization on wrestling, one of our traditional sports. The general objective of the study is to analyse the presented viewpoints about the new approaches in wrestling due to the globalization and to examine the changes in our ancestors' sport, wrestling, with regard to recent developments. In this respect, concentrating on "globalization, globalization in sports, globalization in wrestling, its positive and negative sides on wrestling, developmental change in wrestling, new approaches in changing process" subjects, the reflections of these subjects to wrestling are evaluated.

In data collecting process, the literature were reviewed. Thus, various published and visual resources were reviewed and the obtained data were used in the study.

The answers given to the questions on globalization's positive and negative effects on our traditional sport, wrestling, and the effects of new approaches are considered to be helpful for maintaining wrestling sports without being exposed to cultural erosion and for utilizing the opportunities of globalization while avoiding its threats.

Keywords: Globalization, Globalization and Sports, Globalization and Wrestling, New Approaches on Wrestling.

Giriş

Gelişen ve yaygınlaşan teknoloji bireylerin veya toplumların kısa sürede dünyadaki her türlü gelişmeleri yakından takip etmesine olanak

sağlamaktadır (25). Bu durum bireyler arasındaki iletişim ve bilgi akışını hızlandırmaktadır. Bireyler masa başında dünyanın farklı bölgelerindeki gelişmelerden haberdar olmakta ve farklı kültürel özelliklerde olan bireylerle iletişim kurabilmektedirler. Bu durum toplumlarda veya bireylerde kültürel değişimlere neden olabilmektedir.

Gelişen ve yaygınlaşan teknolojiye paralel olarak Türk toplumu' da değişim ve dönüşümlerden etkilenmektedir. Bireyler arasında iletişimde etkili olan sporun bu durumdan etkilenmemesi kaçınılmazdır. Sporun bireylerin fiziki, sosyal ve duygusal yönlerini etkilemesi bireylerdeki değişim sürecinde sporun önemini artırmaktadır. Türklerin en eski sporlarından biride güreştir, güreş birçok geleneksel özellikleri de beraberinde kuşaktan kuşağa aktarmış özelliğe sahip Türklerin ata sporudur.

Güreş; Dünya kuruldu kuralları varlığı kabul edilen, diğer bir tabirle insanlık tarihinin başlangıcından beri yapılmakta olan dünyanın en eski sporlarından birisidir (22).

Bir zamanlar İsveç basınının “Güreşi ve güreşin idman inceliklerini Türklerden öğrenmeliyiz.” (28) diyecek kadar Türklere ait olan Güreş.

1948 Olimpiyatlarında “ Bir Türk'ten daha kuvvetli ancak iki Türk vardır.” sözünü dillerde dolaştıracak başarıya sahip olan Güreş.

İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişi olan Dünyanın ve Türklerin bilinen ilk ve en eski sporlarından biri olan, Olimpiyat, Dünya ve Avrupa şampiyonluklarıyla “Türk gibi kuvvetli.” Sözünü tüm dünyaya belletip yiğitleriyle adını spor tarihinin sayfalarına altın harflerle yazdıran güreş. Geleneksel güreşlerde yetişmiş; Koca Yusuf, Adalı Halil, Filiz Nurullah, Kurtdereli Mehmet, Kara Ahmet gibi, Olimpik Güreş'te Yaşar Doğu, Ahmet Ayık, Hamza Yerlikaya, Mahmut Demir, Necmi Gençalp ve daha birçok şampiyonu unutulmaz kılan güreş sporunun toplumsal önemi yadsınamaz. Güreşçilerimiz Olimpiyat, Dünya ve Avrupa şampiyonalarında şampiyonluklar kazanarak Türk sporunun tanıtılmasında ve gelişmesinde önemli katkılar sağlamışlardır.

Spora olan ilgi tüm dünyada 19. yüzyıldan itibaren çağın değişmesine ve gelişmesine paralel olarak artarken; bir zamanlar adeta günlük hayatın bir parçası olan Türk Güreşi, son yüzyılda fonksiyonlarının birçoğunu, belki de tamamına yakını kaybetmiştir. Diğer uluslar bünyelerinde barındırdıkları spor branşlarına yeni spor dalları ekleyerek yükselişe geçerken; geleneksel sporlarımızdan olan Güreş sporunda bir takım gelenekler ortadan kalkmış ya da orijinalliğini yitirmiştir.

Türk Milleti hiçbir zaman güreşe ilgisiz kalmamış ve şampiyonları her zaman bağrına basmasını bilmiştir. Ancak zaman içerisinde yeni düzenlemeler neticesinde gelmesi gereken madalyalar ile birlikte gerek toplumun gerekse basının bu spora olan ilgisi azalmaya başlamıştır. 1948 ve 1960 Olimpiyatlarında güreş haberlerini günlerce manşetlerden düşürmeyen basın; 1990 sonrası bu spora olan ilgisini en az seviyeye getirmiştir, bir-iki gazete ve televizyon kanalı dışında bu spora olan ilgi tamamen alt seviyelere inmiştir. Bu ilgisizliğin nedenlerinin başında kuşkusuz artık dünyada olduğu gibi ülkemizde de bir sanayi haline alan futbol gelmektedir. Basın tiraj korkusu ile sadece futbola yer verirken güreşte de gelmeyen madalyalar yüzünden unutulma bu dönemde başlamıştır (22).

Güreş sporumuzla ilgili bu olumsuzluklar akıllara; futbolu dünyada ve ülkemizde bir sanayi haline getiren ve basının ilgisini modern sporların üzerine çeken etkenin ne olduğu ve Güreş sporumuza verilen önemin ve değer azalmasının sebebinin ne olduğu gibi bir takım soruları getirmektedir. Ve bu soruların cevabı olarak karşımıza son yılların moda kelimesi olan “küreselleşme” olgusu çıkmaktadır. Küreselleşme; son yıllarda sosyal bilimlerin en popüler kavramlarından biri olmuştur.

Küreselleşme

Kökene çok eskilere gitmekle beraber 1980’li yıllardan bu yana büyük hız kazanarak ekonomik, teknolojik ve toplumsal alanlar başta olmak üzere pek çok alanı etkisi altına alan değişimler; yeni bir sürecin de başlangıcı olmuştur. Bütün bu değişim sürecine yaygın kullanımı ile “küreselleşme” adı verilmekte ve ulusal ekonominin artan ölçüde birbirine bağımlılığı olarak tanımlanmaktadır (14).

Kavram olarak “küresel” (global) sözcüğünün kökeni, 400 yıl öncesine gitse bile, “küreselleşme” (globalization), oldukça yenidir. İlk olarak 1960’larda ortaya çıkan küreselleşme kavramı, 1980’lerde sıkça kullanılmaya başlanmıştır. 1990’lara gelindiğinde de, bilim adamlarının önemini kabul ettiği anahtar bir sözcük haline gelmiştir (4).

Küreselleşme olgusu; egemen sınıf tarafından metaforlarla sunulmaktadır. Metaforlar küreselleşmenin dayandığı asıl “meselenin” anlaşılmasını engellemektedir. Küreselleşme olgusunun metaforlarla bulanıklaşması çabası sonucunda toplumda rıza oluşturulmaktadır (23). Oysaki küreselleşme; ekonomik, siyasal ve kültürel boyutları olan karmaşık bir süreçtir. Siyasette düzene vurgu yaparken yeni düzensizliklere yol açtığı, ekonomide umut vaat ederken eşitsizlikleri arttırdığı, kültürde

evrenselleşmeye yol açarken yerellikleri de olumsuz etkilediği görülmektedir (3).

Küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında ve hızlanmasında teknolojik gelişmeler, bilgi ekonomisinin öne çıkması, dünyada yaşanan neo-liberal politikaların yükselişi, çok uluslu sermayenin dünya pazarlarına yayılışı büyük önem taşırken; bu oluşumların varlığı küreselleşme sürecinin yaşanmasına ivme kazandırmıştır (12). Küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında etkili olan faktörleri ana başlıklarıyla üç grupta toplamak mümkündür. Bunlardan birincisini teknolojinin etkisi, ikincisini ideolojik faktörler, üçüncüsünü ise ekonomik faktörlerdir(14).

Küreselleşme içinde bulunduğumuz dünyanın yaşamakta olduğu kaçınılmaz bir gerçektir ve tüm dünyayı etkisi altına aldığı gibi Türkiye’de de etkili bir süreçtir.

Küreselleşme, Kültürel Küreselleşme ve Türkiye

Türkiye küreselleşme sürecine 18. yüzyılın Osmanlı Devleti'nde yenileşme hareketleri ve Tanzimatla girmiştir. Bu süreç, İkinci Meşrutiyet ve özellikle de Cumhuriyet döneminde hız kazanarak devam etmiştir.

Farklı tepkilerle de olsa Batı yanlısı tutum; devletin siyasi, iktisadi ve kültürel politikalarına yansımıştır. Özellikle de teknolojidaki büyük gelişmeler; tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de küreselleşme sürecinin hızlanmasına sebep olmuştur. Bu süreçten en belirgin olarak etkilenen alanlardan birisi de kültür ve kültürün bir unsuru olarak spor ve en çok da geleneksel sporlarımız olmuştur.

Oysaki küreselleşme süreci ile empoze edilen yabancı ve baskın kültürel değerler; yerel ve milli kültürleri bir çıkmazın içine sürükleyebilmektedir (36). Ve Türklerin yaşadıkları yerlere ve kültürel yapıya ait spor ve benzeri bedensel faaliyetler de Türk Halk Kültürünün unsurları arasındadır (24).

Spor, kültürün bir unsuru olarak; kişilerin ve toplumların düşünce ve davranışlarını şekillendirmekte ve diğer kültür unsurlarını etkileyerek milli özellikler kazandırmaktadır (21). Bu nedenle kültür ile sporu birbirinden ayırmak mümkün değildir. Ancak; son yirmi-otuz yılda toplumsal değerlerde yaşanan değişimle sporun reklama, rekabete ve ticari yönde kar amacı öne çıkarılarak yayılımında sporda kültürel değerler erozyona uğramaktadır (34).

Küreselleşme ve Spor

Kültürel değerler erozyona uğramaya 19. yüzyılda küreselleşmeyle başlamıştır. Spor dallarının, kuralların, teknik teçhizat ve ekipmanlarının, seyircilerin, antrenörlerin, sporcuların medyada temsillerinin ve bu sayede

oluşan sanayinin dünyada sınır tanımayan dolaşım ve etkileşimi sporun küreselleşme serüvenini hazırlamıştır (31-32). Özellikle 1980 sonrasında neo-liberal söylemin popülerlik kazanması ile birlikte; sportif faaliyetler rekabetçi piyasa koşullarına uyarlanmış ve tüketim kültürünün taşıyıcısı haline gelmiştir. Ulusal ve uluslararası medya, spor karşılaşmalarına ve tartışmalarına dâhil olarak bir yandan “biz ve öteki” ayrımını keskinleştirmiş bir yandan da sporu; siyaset-ekonomi temelli olarak yeniden inşa etmiştir (29). Küreselleşmeyle birlikte dünya genelinde kabul görmüş uluslararası spor örgütlerinin kurulması, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FİFA), Uluslararası Spor Tahkim Komitesi (CAS) vb. de alınan kararların bağlayıcı olması; bu örgütlerin dışında kalmanın zorlaşmasına neden olmuştur (7). Küreselleşen spor, değişim ve oluşumlara ayak uydurabilenlerin sistem içinde kaldıkları, diğerlerinin sistemin dışına itildiği dünya çapında bir alana genişlemiştir (31). Küreselleşme süreci, kitle iletişim araçları sayesinde oluşan popüler kültür ile belli spor dallarını egemen spor etkinliği ve eğlence kültürü olarak evrenselleştirirken; yerel ve geleneksel sporları da aynı oranda zayıflatmış, hatta unutulma noktasına taşımıştır (5).

Özetle küreselleşme sürecinde spor; sporun ticarileşmesi, sporun egemen sınıfın siyasetiyle ilişkilendirilmesi, sporda sponsorluk artışı, uluslararası spor emek göçlerinin artışı, sosyo-ekonomik kültürel yapıları farklılık gösteren ülkelerin spora farklı katılımları, spor ürünlerinin üretim ve tüketim ilişkileri, sporun yarattığı uluslararası hareketle (spor izleyicileri, turistler) farklı sektörlere kazanç yaratması, sporun çok uluslu medya şirketlerinin kontrolü altına girmesi ve spor kültüründe yaşanan değişimlerle karşımıza çıkmaktadır (23).

Küreselleşen dünyada; bir bölgede yaşanan her türlü faaliyet ya da değişiklikler diğer bölgelere de sıçrayıp içine girdiği toplumun gelenek ve göreneklerinden yaşam tarzına kadar her şeyi değiştirdiği gibi sporda yaşanan değişiklik ve faaliyetler de geleneksel sporlarımızdan olan Ata sporumuz Güreş'i de etkilemiştir.

Küreselleşme ve Güreş

Geleneksel sporlarımızdan binicilik, atıcılık, cirit, güreş ve diğerLERİ toplumumuzdaki canlılığını koruyamamıştır. Futbol karşısında gün geçtikçe etkinliğini yitiren bu spor dallarına ilgi gösterilmediği için, yazılı basın, televizyon ve radyo layık olduğu ilgiyi göstermemiştir. Gerek yazılı basının, gerekse radyo ve televizyonun sözü edilen spor branşlarına daha az yer vermesi; bu spor branşlarının toplumda iyice unutulmasını sağlayarak bir kısır

döngü oluşturmuştur. Bu kısır döngü; 1890'lardan sonra ülkemize giren futbolun sonucu olarak da artık, "spor" denildiğinde akla "futbolun" geldiği fertlerin oluşturduğu bir topluma ve "spor basını" denildiğinde "futbol basını"nın akla geldiği bir basın dünyasına dönüşmüştür (37).

Oysaki Güreş dünya kuruldu kurulalı varlığı kabul edilen, diğer bir tabirle insanlık tarihinin başlangıcından beri yapılmakta olan dünyanın en eski sporlarından biridir. Hemen her devirde karşımıza çıktı. Kimi zaman yağlı güreş olarak, kimi zaman karakucak güreşi olarak, kimi zaman da sumo olarak; hep güreş seyrettik (22). Spor insanların ortak dili, ortak ifadesidir. Güreş ise Türk'ün ortak dili, ortak sesidir (38).

Ancak; ortak dilimiz, ortak sesimiz olan güreş küreselleşme kısırcısından kurtulamayarak canlılığını yitirdi ve Alkoç' un belirttiği gibi günün moda ifadesiyle "raiting" e kurban gitti:

Güreş bizim ata sporumuz. Bize miras kalan şanlı tarihimiz kadar onurlu ve asil bir gelenek. Ancak bu mirasa yeterince sahip çıkabildiğimizi söylemek oldukça güç. Bu büyük ihmalkârlık, vefasızlık ve hatta kadirşinas bilmezlikte hepimizin payı vardır. Millet olarak ilgimizi, belki alkışlarımızı bile esirgedik. Aydınımız sanki miadını doldurmuş gereksiz ve zamansız bir spormuş gibi bu işi; "tekaüde ayrılan" yaşlıların eski hatıralarını süsleyen anekdotlara bıraktı. Sporla uğraşan büyük kulüplerimiz başka alanlara yaptıkları yatırımların çok ufak bir kısmını olsun güreşten esirgediler. Büyük zenginlerimiz ve işadamlarımız, reklâm olsun diye başka sporlara büyük paralar yatırdılar da güreş, günün moda ifadesiyle, yine "raiting"e kurban gitti (1).

Güreşi Etkileyen Küreselleşme Faktörleri

Şahin (2006), küreselleşme sürecinde güreş sporunun ilgi ve canlılığını etkileyen değişim faktörlerini "Medya", "Futbol", "Dünyadaki Ekonomik ve Politik Sistemlerin Değişimi" ve "Kural Değişiklikleri" olmak üzere dört başlıkta toplamıştır. Bu başlıklara; hedef kitlelere doğrudan reklamı amaçlayan "sponsorluk" da eklenmelidir (34).

1. Medya

Küreselleşme ile birlikte teknolojiye büyük gelişim ve hız; kitle iletişim araçlarını geliştirip yaygınlaştırmıştır. Gelişen kitle iletişim araçları sporu büyük ölçüde etkilemiş ve medyada sporun geniş bir şekilde yer alışı; sporun popülerleşmesini, kabul düzeyinin artmasını ve tüm toplum kesimlerince tanınmasını sağlamıştır (40). Popüler kültür ürünleri üretme, topluma ulaştırma ve dönüştürme potansiyeline sahip medya içerisinde spor, önemli bir yer teşkil etmektedir. Medya, konu ve içerik olarak yer verdiği bir

spor dalının etraflıca bilinmesinin yanında, o spor dalına birçok açıdan kazanım sağlamaktadır. Toplum, medyada yayınlanan veya haber formunda verilen spor dalının varlığından haberdar olmakta, ardından bu spor dalına ilgi duymakta ve o spor dalının tutkunu haline gelebilmektedir. İşte futbol, basketbol, buz pateni, kayak, tenis, voleybol ve araba yarışları yukarıda aktarılmaya çalışılan spor dallarının güncel örnekleri arasında yer almaktadır (10). Bu nedenledir ki; küreselleşen dünyada medya sektörünün kalbi spor programları, spor programlarının kalbi ise “futbol” haline gelmiştir.

Spor, medya içerisinde artık ticari bir araç olarak kullanılmaktadır. Ülkemiz spor medyasının, futbola ilgi duyanların çokluğu nedeniyle, seyirci ve okuyucu sayısını artırabilmek düşüncesiyle futbola daha çok ağırlık verdiğini açıkça söyleyebiliriz (13). Bundan dolayı kitle iletişim araçlarının son dönemde özellikle futbol lehine kullanılarak, güreşin daha alt sıralarda yer alması ya da zaman zaman hiç yer almaması; toplumun güreşe karşı farkındalığını azaltmış, bu boşluk futbolla doldurularak toplum yönlendirilmiştir (11).

Medyanın spor dallarına ve kurallarına dolaylı değil direk müdahalesini, P. Hoch “Televizyonculara dikkat etmezseniz sizi yutarlar. Araya reklam spotu sokmak için mola almanızı isterler. Sonra ne zaman mola almanız gerektiğini söyler, devre arasında soyunma odasına girerler. Bir yerde çizgi çekmek zorundasınız yoksa hangi gün ve saatte oynayacağınıza da karışır.” cümleleriyle gayet açık özetlemiştir (15). Olimpiyatlarda en çok ilgiyi çeken atletizm final yarışlarının; 1988 Seul Olimpiyatları’nda geleneksel saati olan öğleden sonraki saatinde değil de sabah saatlerinde yapılması; medyanın spor dallarına ve kurallarına direk müdahalesine en güzel örnektir.

Güreş yazarı Ali GÜMÜŞ’ün söyledikleri, medyanın futbolu baş tacı ederken güreş sporunu görmezden gelmesine anlamlı bir örnek teşkil etmektedir;

Son zamanlarda gündemden çıkan ata sporumuz; dünya gündemindeki yerini koruyor. Ancak konu Türkiye’imizdeki iletişim organlarının başında bulunanlara gelince “güreş adlı bir sporun olmadığı” varsayılıyor. Elbette bunda ayaktopu futbolun sanayi haline gelmesinde payı var. Futbol bizde yeni yeni sanayileşiyor. Bu bakımdan kapalı köy ekonomisi durumundaki güreş sporu bir yana itiliyor. Varsa-yoksa futbol (18).

Günümüzde medyanın güreşe ve diğer amatör sporlara çok az yer verdiği, büyük oranda futbola yer ayırdığını gösteren birçok bilimsel çalışma ve veri mevcuttur. Karaküçük ve Yenel yaptığı bir çalışmada; Türk basınının

spora yeterli sayfa ayırdığı ancak, spora ayrılan yerlerdeki branşlar dağılımında profesyonel futbol lehine büyük bir dengesizliğin olduğu ortaya konulmuştur (27). Demiray'ın yapmış olduğu bir başka çalışmada ise Avrupa Güreş Şampiyonalarının yapıldığı günlerde bile gazetelerin ve basın haberlerinin güreşe olan ilgilerinin yetersiz olduğu ortaya konulmuştur (10). Yine Karaküçük, Yenel ve Yaman'ın yaptıkları bir başka çalışmada ise istatistikî açıdan değerlendirme yapılmış ve Türkiye'deki televizyon kanallarının yaptığı spor programlarında ortalama % 68,7 oranında futbola yer ayrıldığı, diğer spor branşlarına ise çok daha az yer verildiği tespit edilmiştir (27-2). Ayrıca futbol, basketbol gibi sporlar, özellikle de futbol neredeyse tüm televizyon kanallarında sergilenirken, tüm gazetelerde futbola tam boy sayfalar ayrılırken; güreş sporuna yer veren televizyon kanalları ve yazılı basın sayısı ne yazık ki sınırlı sayıdadır.

Özetle; her alanda olduğu gibi sporda da çok önemli etki gücüne sahip olan medya, küreselleşmenin yarattığı sporda endüstrileşme ve ticarileşme gibi nedenlerle Türkiye'de güreş sporuna yeterince yer vermemektedir. Dolayısıyla; medyada kendine yeterli düzeyde yer bulma imkânı bulamayan güreş medyanın destek verdiği sporlar kadar popülaritesini sürdürme imkanı her geçen gün azalmaktadır. Oysaki güreşin ulusal ve uluslararası medyada yer alması öncelikle "Türk Güreşi"nin tanınmasını, daha sonra bu sporun sevilmesini, prestijinin artmasını ve daha da ötede güreş sporunun yaygınlaşmasını sağlayacak en önemli unsurlardan biridir (10).

2. Futbol

Futbol; reklam gelirleri, sponsorluklar, naklen yayınlar, taraftarlara yönelik kulüp ürünleri, borsalarda işlem gören kulüplerin hisse senetleri, mağazalarda satılan futbol malzemeleri, kulüplere gönül veren seyircilerin maç bileti ücretleri ve hatta bankaların 'taraftarlara özel kredi kartları' ile birlikte büyük bir endüstri haline dönüşmesi sayesinde günümüzde toplumun tüm kesimlerince ilgi duyulan ve takip edilen bir popüler kültüre dönüşmüştür (8).

Günümüzde tüm dünyada popüler spor/eğlence kültürü; futbol ekseninde şekillenmekte, insanların eğlence veya spor denildiğinde aklına genel olarak futbol gelmektedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamın yanı sıra siyasi alanda da etkin olan futbolun bu kadar önem kazanmasında en önemli gelişme; 1950'li yılların ortalarından itibaren futbolun Türkiye'de profesyonelleşmesi ve dünya genelinde de yüksek kar getiren bir sektöre dönüşmesine bağlı olarak küresel ölçekte bir spor/eğlence kültürünün en önemli bileşeni olarak kitlelere, kitle iletişim araçlarıyla benimsetilmeye

çalışılmasıdır (5). Birçok medya patronu dünyada ve ülkemizde futbol kulüplerinin yönetimlerinde yer almakta, çok büyük paraların döndüğü borsada kulüplerinin hisse senetlerinden ve televizyon futbol birlikteliğinden büyük ticari çıkarımlar sağlamaktadırlar. Televizyon şirketleri hem düzenli olarak büyük izlenme oranlarıyla gelirlerini maksimize etmekte hem de döngüsel bir şekilde futbolun toplumsal alandaki ağırlığının ve popülerliğinin artmasına neden olmaktadır (16). Türkiye’de 1980’lerden sonrasının hem kapitalizm hem de futbol endüstrisi için milat olduğu ifade edilmektedir. Mal (maç) ve sermayenin yanı sıra futbolun temel girdisi olan işgücü (futbolcu, teknik adam) akımının hızlandığı 1980 sonrası dönemde Dünya Kupaları, Avrupa Şampiyonası gibi organizasyonlarla futbol endüstrisinin ölçeği genişlemiş, metalaşan futbolun cirosu katlanmış, kulüpler şirketleşmiş ve borsaya kote olarak anonimleşmişlerdir (23).

Sosyal değişme sürecinde yukarıda belirttiğimiz neden ve ilişkiler çerçevesinde futbolun küresel yolculuğu ve hızlı yükselişi; bazı spor branşları dışında birçok spor dalını etkilemiştir. Tarihsel köken itibari ile Türk kültürü ile özdeşleşmiş, ata sporu güreş bile futbolun bu yükselişi karşısında Türk toplumunda bireylerin ilgisini kaybetmiş ve bu yükselişe engel olamamıştır. Günümüzde futbol ile güreş arasında kıyaslanamayacak kadar büyük farklılıklar oluşmuştur. Futbol; takım taraftarları ve aralarında kendilerini dahi rahatsız eden fanatikliğe ulaşan bir sevgi, sporcu sayısı, yıllık organizasyon yapma kapasitesi, ekonomik boyutu, herkes tarafından bilinen dil ve kuralları ile tüm sporların olduğu gibi güreşin de çok önündedir (34).

3. Dünyadaki Politik ve Ekonomik Sistemlerin Değişimi

Dünyadaki liberal demokrasi ile komünizm arasındaki soğuk savaş uzun yıllar spora da yansdı. Özellikle 20. yüzyılda sporun siyasal bir araç haline gelmesi; nasyonal sosyalizm ile başlamış, daha sonra benzeri politikalar komünist ülkeler tarafından da uygulanmıştır (2). Bu süreçte komünizmin üstünlüğünü sporla dünyaya kabul ettirmek isteyen Rusya; hem kendi ülkesinde hem de komünist sistemle yönetilen Doğu Avrupa ülkelerinde spora büyük ağırlık vermiştir. Komünist sistemin spora ağırlık vermesi; başarılı sporcuları toplumda “sosyalist halk kahramanı” olarak seçmesi ve hayat boyu maaş bağlaması baskı rejimi altındaki gençlerin spora ve de güreşe büyük bir ilgi göstermesini sağlamıştır (17). Neticede güreş komünizmle yönetilen Demirperde ülkelerinde en popüler spor dalı olarak uzun yıllar ilgi görmüş ancak sosyal değişme sürecinde yaşanan olaylar neticesinde komünizmin yıkılması ile bu ülkelerdeki etkinliğini kaybetmeye başlamıştır.

Güreşin Rusya'da ve Avrupa'da ilgi kaybetmesi; küreselleşen dünyada ve buna bağlı olarak ülkemizde de popülerite ve ilgi kaybına uğramasına neden olmuştur.

4. Kural Değişiklikleri

Yüzyıllar boyunca yapılaş biçiminin, kural ve organizasyonlarının; kültürel yapı, örf, adet ve gelenekler çerçevesinde değişmeden yapıldığı birçok geleneksel güreş çeşidinin sosyal değişimin hızlı yaşandığı ve hissedildiği son yüzyılda küreselleşme sürecine bağlı faktörlerin de etkisiyle değişikliğe uğradığı görülmektedir. Bunlara paralel olarak sadece geleneksel formda yapılan güreşlerde değil dünyada ve ülkemizde aynı şekilde yapılan modern güreşlerin de günümüze kadar çeşitli değişimler geçirerek bugünkü halini aldığı tarihsel seyir içerisinde görülmektedir.

Sosyal değişme sürecinde yaşanan değişimlere uyum sağlayabilmek için olsa bile çok sık tekrarlanan kural değişiklikleri; özellikle modern güreşin toplumda tanınmaz, anlaşılabilir olmasına neden olmuştur.

Güreşe olan ilgi; gün geçtikçe karmaşık bir hal alan kurallar nedeniyle ve buna bağlı olarak seyredenlerin kurallardaki hızlı değişimi takip edemediğinden dolayı anlayamadığı bir spor haline geldiğinden giderek azalmıştır.

Bu çerçevede modern ve geleneksel güreşlerin tarihsel seyri içerisindeki bazı kural değişiklikleri aşağıda incelenmiştir:

- 1- Günümüzde uluslararası nitelik taşıyan serbest ve greko-romen güreş stilleri; (modern güreşler) yani minder güreşi günümüze birçok değişiklikten sonra gelmiştir ve bu değişim süreci Uluslararası Güreş Federasyonu (FİLA) tarafından hala devam ettirilmektedir:
  - a) Minder güreşindeki müsabaka süresi; 1860-1924 yılları arasında yenişinceye kadar, Paris Olimpiyatları'nda 30 dakika ve sonraki yıllarda ise 20 dakika ve 15 dakikaya kısaltılmıştır.
  - b) 1970'li yıllarda minder güreşi; devre aralarında birer dakika dinlenme ile 3 dakikalık üç devreye bölünerek müsabaka süresi 9 dakikaya indirilmiştir. 1980'li yılların başında ise müsabaka süresi; bir dakikalık devre arası dinlenme ile 3 dakikalık 2 devre olarak 6 dakikaya, 1988 Seul Olimpiyatları'nda dinlenme olmaksızın 5 dakikaya indirilmiştir (20).

Daha sonra tekrar 3 dakikalık 2 devre şeklinde uygulanmış ve 2004 Atina Olimpiyatları'ndan itibaren de 2 dakikalık birbirinden bağımsız 2 ayrı periyot (beraberlik durumunda ise 2 dakikalık uzatma periyodu uygulanmaktadır) uygulaması başlatılmıştır.

c) Minder güreşindeki bu değişiklikler yanında minderlerin ebatları da şekil, alan ve platform olarak değişikliğe uğramıştır.

d) Puan sistemlerinde ve sikletlerde de büyük değişiklikler olmuştur. Siklet sayısı eskiden 8 iken daha sonraları 10 siklete çıkartılmış, daha sonra da tekrar 55 kg.-60 kg.-66 kg.-74 kg.-84 kg.-96 kg.-120 kg. olmak üzere 7 siklete düşürülmüştür. Son olarak 2014 yılında uygulanmaya başlanacak olan sıklletlerdeki değişiklikler ise şöyle yapılmıştır; Serbest Stil: 57, 61, 65, 70, 74, 80, 86, 97 ve 125 Kg - Greko-Romen Stil : 54,59, 66, 71, 75, 80, 85, 98 ve 130 kg olmak üzere 9 ar sıkllet şeklinde tasarlanmıştır.

e) Ayrıca oyun kuralları da özellikle son 20 yılda sık sık (neredeyse her yıl) ve ciddi değişikliklere uğratılmıştır. Güreşte puan alma şekilleri, pasivite ve ihtar durumları, güreşe başlama şekilleri (yerde-ayakta vb.), galibiyet şekilleri (teknik üstünlük, sayı ile vb.), bazı oyunların uygulama şekilleri (örneğin; “çırpma” oyunu daha önceleri üst üste birkaç kez yapılamazken şimdi kural gereği yapılabilir), beraberlik durumlarında sonuç alabilmek için kura atışı ve bağlama (clinch) ile güreşin başlatılması, itiraz durumları ve video-kamera uygulaması, eşleme sistemlerinin değişikliği ve sporcu yaralanmalarındaki uygulamalar dahil birçok kural FILA tarafından çok ciddi anlamda değişikliğe uğratılmış, oyun kuralları içinde neredeyse değişmeyen tek kural “tuş” olmuştur.

f) Bu değişikliklerin yanı sıra FILA; uluslararası organizasyonların yapılışında da ciddi değişiklikler yapmıştır.

2004 yılına kadar herhangi bir kategoride (yıldız erkek- bayan, genç erkek-bayan, büyük erkek-bayan) Avrupa ve Dünya şampiyonluklarının organizasyonunu alan ülkeler bu kategorilerden herhangi bir güreş stiline (serbest, greko-romen) ev sahipliğini yapabilmekte iken, 2004’den sonra bu tür uluslararası müsabakalara ev sahipliği yapabilmek için bir kategoride tüm stildeki güreş organizasyonlarını alma mecburiyeti getirilmiştir. Kısaca bir Avrupa veya Dünya şampiyonasının organizasyonu 2004 yılına kadar üç ayrı tarih ve ülkede yapılabilirken (serbest stil bir ülkede, greko-romen stil bir ülkede ve bayanlar kategorisi bir ülkede olmak üzere), günümüzde tek bir ülkede üç organizasyon altı günlük sürede arka arkaya yapılmak mecburiyetinde bırakılmıştır.

Bu uygulama ile güreş; hem Dünya hem Avrupa Şampiyonası için yıl içerisinde üç ayrı ülke ve şehirde organizasyon ve tanıtım şansını kaybetmiş ve belirli aralıklarla medyada daha fazla yer alabilme şansını da ortadan kaldırmıştır.

Günümüzde futbol, basketbol ve tenis gibi medyada geniş yer bulabilen branşların organizasyonlarını, turnuvalarını ve lig müsabakalarını yıl içinde daha geniş bir alana yaymaya çalıştıkları ve böylelikle toplumdaki ilgi düzeylerini ve seyirci kitlelerini artırma yarışında oldukları bir yüzyılda güreşteki uygulamalar elbette popülerite açısından şaşırtıcı görülmektedir.

Yukarıdaki kural değişikliklerinden de anlaşılacağı üzere güreşteki değişiklikler; diğer spor branşlarına oranla çok daha fazla olmuştur. Özellikle oyun kurallarında yapılan çok sık değişiklikler toplumda güreş kurallarının anlaşılmasına neden olmakta, güreş izleyicileri müsabakalarda birçok puanın neden verildiğini ve yapılan uygulamaların niçin yapıldığını anlayamamaktadırlar. Ayrıca medyanın, güreşin çok sık değişen kurallarını takip etmekte zorlanması; güreşin yorumunu ve sunumunu yapabilecek teknik personel sıkıntısı çekmesi güreşin medyada yer almasını zorlaştıran nedenlerden biri olarak görülmektedir.

Aynı şekilde medyada yer almak isteyen bir spor dalı; medyanın yayın tekniğine uygun düşecek değişiklikleri yapacak esneklikte bir yönetim tarzına ve yapısına sahip olmalıdır (9). Ancak; minder güreşindeki yeni kurallar nedeniyle finallerin başlama saatleri planlanamamakta, yayın kuruluşları da ne zaman başlayacağı ve ne zaman biteceği belli olmayan bir güreş turnuvasını yayınlama riskini alamamaktadırlar (33). Düzensiz müsabaka programı nedeni ile televizyon yayınlarının olmayışı güreşe olan ilgiyi azaltmakta ve kurumların bu spora yatırım yapmalarını engellemektedir (39).

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı güreşe ilgi duyan ve izlemek isteyenler de; güreşin kurallarını bilmediği, sık değişen kuralları akıllarında tutamadığı veya anlayamadığı için güreşten uzaklaşabilmektedirler. Aynı şekilde kalbi futbol olmuş bir spor medyası da önüne bu tür engelleri koyan güreşi; ekranlara ve sütunlara taşımada iyice isteksiz konuma gelmektedir.

2- Modern güreşlerde bu değişimler yaşanırken; yüzyıllardır yapıla gelmiş geleneksel güreşler de aynı faktörlere bağlı nedenlerden dolayı uyum sürecine girerek çeşitli değişimler yaşamıştır. Özellikle son yüzyılda sporların modern bir yapı kazanması ve modern sporların kazandığı yeni özellikler geleneksel yapıda olan bazı güreş çeşitlerinin de modernleşme sürecinde (varlığını devam ettirebilme adına) değişmesine neden olmuş, bu süreçte bazı geleneksel güreşler organizasyon, kural ve biçim değişikliklerine uğratılmıştır.

a) Önceden örf, adet ve gelenekler çerçevesinde yazılı olmayan kurallara ve kaidelere göre yürütülen geleneksel güreşler; günümüzde resmi yönetmeliklere bağlı olarak yapılmaktadır. Yapılan resmi uygulamalarla;

yöneticiler, hakemler, cazgırlar, sporcular vb. belli kurallar çerçevesinde yetkilendirilmiş ve sınırlandırılmışlardır.

b) Müsabakalarda süre sınırlaması olmadan güreşçilerden biri galip gelene kadar devam eden geleneksel güreşlere süre sınırlaması getirilmiştir. Bu uygulama ayrıca; puanlama sisteminin uygulanmasını, güreşte beraberlik durumunun ortadan kalkmasını, geleneksel güreşe ait temel teknik oyunlarının uygulamada geçerliliğini yitirmesini vb. birçok değişikliği de beraberinde getirmiştir.

c) Önceden müsabakalara gelen güreşçilere yolluk verilmezdi. Ödüller de; güreşleri yapan kişiler, ağalar, muhtarlar vb. kişilerin inisiyatifine dayalı olarak verilmekteydi. Şu anda ise Müsabaka Ödül Yönetmenliği'ne göre yolluk ve ödüller verilmektedir. Ayrıca; önceden verilen ödüller genelde “para” olarak değil “koç”, “basma”, “yiyecek” vb şeylerden oluşuyorken günümüzde ödüller “para” ölçütüne göre verilmektedir.

d) Önceden yağlı güreşler gibi bazı geleneksel güreşlerde; alan sınırlaması olmadan müsabakalar yapılmakta iken (seyirciler güreş alanının etrafında güreşi izlemekteydi ve güreşçiler eğer seyircilere doğru müsabakayı sürdürürse seyirciler alanı açmakta ve güreş durmadan devam etmekteydi) günümüzde güreş alanları, tribünler vb. şeylerle çevrelenmekte ve alan sınırlandırılmaktadır.

e) Önceleri güreşi seven, herkes tarafından tanınan ve örnek davranışlarıyla sözü dinlenen kişilerden seçilen güreş ağalığı; günümüzde yerini güreşle ilgisi olmayan “medyatik” kişilere bırakmıştır.

f) Modern spor algısı “rakibi ne pahasına olursa olsun yenmeyi” dayatmaktadır. Rakibi zaafından-eksikliğinden faydalanmadan mağlup etmeye dayalı geleneksel sporcu algısı ile çelişen bu yeni durum geleneksel sporlara taşınca, yazılı kurallar çerçevesinde rakibi alt etmek başarı olarak tanımlanmaya başladı. Bu algı ve başarı tanımlaması geleneksel sporlardaki o eğlence ve motivasyonu yok etmeye yetmiştir. Başarıya endeksli bir yarışma algısı geleneksel yapının deformasyonuna neden olmaktadır. Nitekim geleneksel güreşlerin ülkemizde en yaygın yağlı güreş ve onun en üst organizasyonu olan Kırkpınar meydanındaki kavgalar, seyircilerin güreşçileri yuhalaması, sporcuların doping kullanması ve ağalık seçiminde yaşanan tartışmalar bu algı ve deformasyonun sonucudur.

Yukarıda belirttiğimiz geleneksel güreşlerdeki bu değişimlerin bir kısmının geleneksel güreşlere olumlu katkı sağladığı görülürken (örneğin, müsabakalara katılan güreşçilere standart yolluk verilmesi, sporcuların geleneksel güreşlere katılımını ve ilgisini arttırmaktadır.) bazı değişiklikler de

güreşlerin özünden kopuşunu da beraberinde getirmesine ve geleneksel atmosferinden uzaklaşmasına neden olmuştur.

Ayrıca kurallarda yapılan değişiklikler; geleneksel güreşlerin kendine has birçok oyun tekniklerinin de uygulamada yok olmasına neden olmuştur. Bunun da seyirci açısından seyir zevkini yok eden bir durum olarak görüldüğü söylenebilir (34).

5. Sponsorluk

Küreselleşmeyle paralel olarak rekabet artmakta ve beraberinde işletmelerin hedef kitlelerine ulaşma yolları da değişime uğramaktadır. Hedef kitlelere ulaşmada reklamların doğrudan mesaj vermeleri nedeniyle farklı araçlar aranmakta, bu araç etkin bir pazarlama iletişim aracı olarak “sponsorluk” olarak karşımıza çıkmaktadır (23).

Sponsorlukta başarılı ve popüler kulüp ve sporcularla ilgilenilir. Ayrıca; hedef kitlenin ilgilenmediği bir spora destek vermek sponsorlukta tercih edilmez.

Sporunda sponsorluk; o ülkenin ve dünyanın bilinen spor dallarına ve sporculara yapıldığı zaman sponsor için güvenilirdir.

Ülkemizde yağlı ve karakucak güreşlerinde yöresel işletmeler, organizasyonun yapıldığı süreç içerisinde yalnızca reklam afişleri asarak ve bazı dereceye giren sporculara maddi destekte bulunmaktadır. Güreş bu bağlamda da; 2011 verilerine göre tabloda görüldüğü gibi sponsorlukta nasibini alamayan sporlar arasında yerini almıştır.

Sonuç

Tüm toplumlarda beslenme, barınma, eğitim vb. tüm genel gereksinimler ortaktır. Dünyanın en büyük sektörlerinden birisi halini alan spor da bilindiği gibi ortak bir gereksinimdir. Fakat temel gereksinimlerde olduğu gibi sporda da her toplumun tatmin tarzı farklılık göstermektedir. Spor evrensel bir kavram niteliği taşısa da, her toplumun bu olguya bakış açısında farklılık gözükmektedir (19).

Son yüzyılda dünyada yaşanan hızlı değişim; özellikle son 15-20 yılda kendini iyice hissettirmiş, modernlik ve sonucunda ortaya çıkan yeni bir evre olarak küreselleşme milli düzeyde birçok değerinde etkili rol oynamıştır. Bu değişim sürecinde, değişimin içeriğine bağlı olarak spor da değişmiş (30), kendine özgü değerler, normlar ve dil geliştirmiştir (35).

Türk toplumunda da geleneksel sporların en önemlisi ve milli spor kimliğinde olan güreş; günümüzde hem geleneksel hem de modern biçimiyle mevcudiyetini sürdürmekte ve yukarıda belirtilen değişim süreçlerinden olumsuz etkilenmektedir.

Sosyal değişim süreci içerisinde sporun konumundaki değişimler, toplumun güreşe yaklaşımlarında da etkili olmuş ve bakış açılarını farklılaştırmıştır.

Küreselleşen dünyada; bizi biz yapan değerlerimiz ve kültürümüz yok olmamalıdır. Bu bağlamda iyi bir kültür politikasının oluşturulması ve uygulanması gerekir. Kültür politikaları; günümüzün ve geleceğin kültür yapısının belirlenmesinde, kültürel mirasın korunması, yaşatılması ve tanıtılmasında etkin bir rol oynar (36).

Bu bağlamda; ata sporumuz güreş, geleneksel dokusu zedelenmeden cazibe merkezine dönüştürülmelidir. Bu nedenle, spor tarihimizin her bireyinin göğsünü kabartacak kadar zenginliğe sahip olan Türk Güreşini; gençliğe tanıtmak, yaygınlaştırmak ve unutanlara hatırlatmak amacımız olmalıdır. Güreş ruhunu yaşatmak, unutturmamak ve kültürel erozyona uğratmadan yaymak gereklidir (28).

Türk güreşinin çok parlak ve tarihi bir geleneği vardır. Atalarımızdan bize miras kalan, milli kültürümüzde çok önemli yeri olan ve geleneksel hale gelmiş güreşimizin; gelenekselliğini yitirmeden geliştirilmesi ve tanıtımı için, ulusal ve uluslararası platformda çabalamalıyız.

Ata sporumuz olan güreşin; küreselleşmenin dinamiklerine yenilmeden yayılmasına ve ilerlemesine hizmet edilmeli ve Türk gücü minder üzerinde tüm dünyaya yeniden ispat edilmelidir.

Bu değişim süreçlerini başa döndürmek imkânsız olmasına rağmen öncelikle bu sporların yeniden yaygınlık kazanabilmesi için yapay bazı tedbirler alınabilir. Gelecek nesillerin beğenisini kazanabilmesi için ancak onların penceresinden olay değerlendirilmelidir. Özellikle bilişim teknolojisi sayesinde, bu sporlara ilginin artması için modern kahramanların yerine geleneksel kahramanlar ve sanal ortamda çeşitli oyunlar oluşturulabilir. Orta öğretim müfredat programı ilgili sporlara yer verilecek şekilde düzenlenebilir.

Bir millet; törelerini koruyabildiği sürece millet vasfını muhafaza eder. Türk dünyasında tarihi güreş değerlerinin yaşatılması; Türk kültürü ve milli bütünlüğümüz için son derece önemlidir (38). Türk toplumunun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminde çok önemli bir unsur olan geleneksel sporumuz güreşin göz ardı edilmesi düşünülemez.

Güreş; nesilden nesile aktarılan atalarımızın yadigârıdır, emanetidir. Geçmişimizin, spor tarihimizin ve kültürümüzün aynasıdır. Gelecek nesillere bırakacağımız ata yadigârı mirasımızdır. Türk'ü en güzel anlatabilecek geleneksel sporlarımızın en önemlisidir.

Türk'ün hayatında davul-zurna üç yerde vardır: Düğünde, savaşta ve güreşte (38).

O halde Türklerin vazgeçilmez kültürel mirası olan güreş geleneğimizi; kültürel erozyona uğratmadan devam ettirmek için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Güreş gibi atıcılık, binicilik, okçuluk, cirit v.b. geleneksel sporlarımızda kültürümüzün temel dinamiklerindedir. Bu nedenle bu geleneksel sporlarımızı içeren benzer çalışmaların yapılması gerekliliği önemlidir.

Conclusion

In all societies basic needs like food, accomodation and education are common. Also sport, that has become one of the hugest industries in the World, is a common need as it is known. But as in basic needs; in sport every society has its own style of engagement too. Although sport bears the quality of a universal concept there are differences in points of views on this phenomenon in each society (19).

The rapid change experienced in the World in the last century has become more influential and the globalization appearing as a result of modernity has had impact on many many values at national level . Over the course of this changing process the sport has changed too and it has developed values, norms and language peculiar to itself (35).

Wrestling that is the most important traditional sport and identified as the national sport continue to be practiced both in traditional and modern forms and has been influenced badly by the changing processes mentioned above.

The changes in the position of sport within the social changing process has been influential in the approaches of society to wrestling too and has diversified points of views.

In the globalized World the values that construct us and our culture should not be annihilated. In this respect, a good culture policy should be constituted and applied. Culture policies play an efficient role in determining the cultural structure of today and future, in preserving, living and introducing the cultural heritage (36).

In this respect, our traditional sport wrestling should be made more attractive without damaging its traditional texture. Thus, it should be our aim to introduce, promote and remind the Turkish wrestling that has brilliant successes in its history. It is necessary to keep alive the spirit of wrestling, not

to allow it to be forgotten and spread it without exposing to cultural erosion(28).

The Turkish wrestling has a very brilliant and historical tradition. We should struggle at national and international platforms to develop and introduce before our wrestling, that we have inherited from our ancestors, has a pivotal place in our national culture and has become traditional, loses its traditional aspects.

We should serve to spread and develop our national sport wrestling in accordance with the dynamics of globalization and the power of Turk should be manifested on the mat .

Although it is impossible to start over these changing process to promote this sport again some artificial cautions can be taken To be favored by the future generations this issue should be handled from the points of views of them. Especially thanks to the information Technologies, to promote interest to these sports, tradiational heroes instead of modern ones can be presented and various games can be designed in the virtual environment. The secondary education curriculum can be rearranged by including relevant sports.

A nation prevails as long as it can preserve its traditions. Keeping alive the historical wrestling values in the Turkish World is crucial for the Turkish culture and our national unity (38). It is impossible to ignore our traditional sportwrestling which is a very important element in the physical, mental, social and emotional development of the Turkish culture.

Wrestling is the memory and legacy of our ancestors that is conveyed from generation to generation. It is the mirror of our past, history of sport and culture. It is the heritage we will keep for the future generations. It is our most important traditional sport that can express the Turk.

Shawm-and-drum are used at three events in Turk's life:at the wedding, at war and at wrestling (38).

Then, the essential works should be done to preserve our indispensable cultural legacy, wrestling, before it is damaged by the cultural erosion. Like wrestling shooting, equitation, archery, jereed etc. are the fundemental dynamics of our culture. Therefore, it is important conduct similar studies involving these national sports.

Kaynaklar

- Alkoç B. “Grekoromen Güreş 1988-1996-Ata Karataş” Eramat Matbaası, İstanbul,1996,
- Amman M.T. “Spor Sosyolojisi”, Sporda Sosyal Bilimler (Ed.: İkizler, H.C.), s. 99-132, Alfa Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Amman M.T. Küreselleşmenin Kültürel Boyutları ve Kırkpınar, s. 213, I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, Trakya Üniversitesi Yayın No: 68, Eser Matbaacılık, Edirne, 2005
- Atasoy B., Kuter Öztürk F. ”Küreselleşme ve Spor”, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi XVIII (1), 2005, 11-22
- Aykoç E., Yamak S., Söylemez S. “Türk Basınında Kırkpınar: 1946-2005”, Uluslararası II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, 02-04/Temmuz, Edirne, 2006.
- Bauman Z. “Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları”. “s.7-20”, Ayrıntı Yayınları, (çev: Yılmaz A.), İstanbul, 1999.
- Carter T. “On the Need for an Antropological Aproach to Sport”. Identities, 9, 3:405-423, 2002.
- 90 Büyükbaykal G.N. “Geçmişten Günümüze Türkiye’deki Yazılı Spor Basınında Futbolun Yeri ve Önemi”, s. 37,148, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2003 (Danışman: Prof. Dr. Suat GEZGİN).
- Demiray U. “Güreşin Yeniden Popüler Hale Getirilmesinde Medyanın Rolü”, s. 49, I. Türk Güreş Kurultayı (Ed. Ziyagiller M.A., İmamoğlu O., Türkmen M.), Cem Ofset, Antalya, 2001.
- Demiray U. “Türk Basınının Güreş Sporuna Bakışı”, s. 32, İstanbul Güreş İhtisas Kulübü Yayını, No:7, İstanbul, 1993.
- Devlet Planlama Teşkilatı: “Geleneksel Spor Dallarının Geliştirilmesi Özel İhtisas Komisyonu Raporu”, s. 114, Yayın no: DPT: 2204-Ö.İ.K.352, Ankara, 1990.
- Diegeter V. Çeviren: ATALAY A. “Spor Sosyolojisi”, Alkım Yayınevi, 1998.
- Döşyılmaz E. “Kahramanmaraş ve Güreş Gerçeği”, s. 32, Kahramanmaraş Güreş İhtisas Kulübü 21. Karakucak Güreş Festivali Dergisi, 30-31 Ekim, Kahramanmaraş, 1999.
- Ekin N. “Küreselleşme ve Gümrük Birliği”, s. 52, İTO Yayını, İstanbul, 1999.
- Fişek K. “Spor Yönetimi”, s. 17, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998.
- Gökalp E. “Medya ve Spor ya da Spor/Futbol Medyası”, s. 129, Toplum ve Bilim Dergisi, Birikim Yayınları, İstanbul, 2005.

- Gümüş A. “Yıkılan Demirperde Başkentinde”, s. 17, Salto Dergisi, Yıl:2, Sayı:11, Şekil Ofset Matbaacılık, Nisan, 2006.
- Gümüş A. “Şampiyonlar Geçiyor”, s.23, Türk Güreş Vakfı Yayınları, Lazer Ofset, Ankara. (t.y).
- Güngör B. “Türkiye’de Güreş ve Diğer Sportlara Sosyolojik Açından Bakış”, s. 1-25, 78-96, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2003 (Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. TÜRKMEN).
- Güven Ö. “Minder Güreşini Seçenlerin Tercihinde Rol Oynayan Psikik Özellikler”, s. 19, İstanbul Güreş İhtisas Kulübü Vakfı Yayınları, Tezler Dizisi:1, C Yayınları Matbaası, İstanbul, 1993.
- Güven Ö. “Türklerde Spor Kültürü”, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 172, s. 45-58, Geliştirilmiş İkinci Baskı, Ankara, 1999.
- İğrek M.M., Karataş A. “Son Yüzyılda Türk Güreş”, s. 19, Step Ajans Matbaacılık Reklamcılık Hizmetleri, İstanbul, 2000.
- İnal R. “Küreselleşme ve Spor”, Ezgi Matbaası, İstanbul, 2008
- Karahüseyinoğlu F. M. “Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları” Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 2007 (Yayınlanmamış Doktora Tezi)
- Karahüseyinoğlu F. M. “Küresel Eksende Türk Sporları” Kumsaati Yayın Dağıtım LTD.ŞTİ., İstanbul, 2012
- Karaküçük S., Yenel F. ve Yaman M. “Sporunun Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Televizyon Spor Programlarının Etkinliği”, s. 44, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C.1, no:3, Temmuz, 1996.
- Karaküçük S., Yenel F. “Türk Sporunun Gelişmesi ve Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Basının Etkinliği”, s. 56-66, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: 2, Nisan, 1997.
- Karaküçük S.”Ülkü, Seçilmiş Spor Makaleleri”. Ankara 1993.
- Öztaş, G. G. “Türkiye’de Futbol ve Sınıf Bilinci” http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=4760 .02 Şubat 2006. (İnternet Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2011)
- Öztürk F. “Toplumsal Boyutlarıyla Spor”, s. 74,75, Bağırğan Yayınevi, Ankara, 1998.
- Pala, S. “Anlam Ufuklarında Bir Kaynaşma, Oyun ve Spor”. Toplum ve Bilim Dergisi, 103: 38, 2005
- Rowe D. “Popüler Kültürler, Rock ve Sporda Haz Politikası” (Çev: M. Küçük), s. 173, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1996.

- Soysal C. “Güreş ve Televizyon Yayıncılığı”, s. 34, Salto Dergisi, Yıl:2, Sayı:9, İnkılap Kitapevi, Ocak-Şubat, 2006.
- Şahin S. “Sosyal Değişme Sürecinde Türkiye’de Güreş Sporunun Toplumsal Dinamikleri” Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 2006 (Yayınlanmamış Doktora Tezi)
- Tezcan M. “Toplumsal Değişme ve Spor Ahlakı ve Spor Felsefesi Yeni Yaklaşımlar” (Ed.: Atilla Erdemli), İstanbul, 1991.
- Türkkahraman M., Şahin, K.,Fidan S. “Türkiye’de Kültürel Küreselleşme ve Yansımaları”(t.y)
- Türkmen, Ö., ”Sporun Yaygınlaştırılmasında Kitle İletişim Araçlarının Rolü” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniv. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul 1998, s.8-27-32
- Tüzün A. “Türk Dünyasında Ortak Sporlar”, Kenar Platform, İstanbul, 2010
- Yener M.G. “Güreş ve Yeni Kurallar”, s. 28, Güreşin Sesi Salto Dergisi, Baskı: Mart Matbaacılık, Mart-Nisan, 2005.
- Yetim A. Sosyoloji ve Spor, s. 159-163, Topkar Matbaacılık, Ankara, 2000.

